

**Cuprins**

<b>Introducere</b>	<b>1</b>
<b>Proiectul “Desfășurarea activității Centrului Independent de Jurnalism”</b>	<b>3</b>
<b>Proiecte în cadrul SEENPM</b>	<b>9</b>
<b>Toleranța și diversitatea în presă</b>	<b>11</b>
<b>Traficul ființelor umane: de la materiale cu caracter senzațional la anchete reportericești</b>	<b>14</b>
<b>Promovarea imaginii pozitive a femeii în presă</b>	<b>16</b>
<b>Stagii în domeniul jurnalismului agrar (proiect demarat în 2002)</b>	<b>19</b>
<b>Seminar “Etica, jurnalismul civic și democrația”</b>	<b>21</b>
<b>Concursuri</b>	<b>23</b>
<b>Serviciul Juridic</b>	<b>25</b>
<b>Publicații. Sondaje. Resurse</b>	<b>28</b>
<b>Afilieri internaționale</b>	<b>30</b>
<b>Raport financiar</b>	<b>31</b>
<b>Consiliul director al CIJ</b>	<b>33</b>
<b>Consiliul de experți al CIJ</b>	<b>33</b>
<b>Echipa CIJ / Date de contact</b>	<b>34</b>

**Misiune:**

*Promovarea și susținerea jurnalismului profesionist în  
afirmarea unei prese de calitate, libere și viabile.*

## PROIECTUL „DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII CENTRULUI INDEPENDENT DE JURNALISM”

Proiectul Desfășurarea activității Centrului Independent de Jurnalism a demarat la începutul anului 2003 cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova (FSM). Obiectivul acestuia a fost de a sprijini afirmarea unei prese de calitate, libere și obiective a jurnalismului profesionist, de a contribui la dezvoltarea durabilă a mass-media ca factor necesar, obligatoriu al procesului de democratizare.

În perioada raportată au fost desfășurate următoarele activități:

- Zilele Libertății Presei
- Seminarul “Design-ul ziarelor”
- Editarea Curierului Media
- Editarea primului număr al buletinului “Mass-media în R. Moldova”
- Activitatea Centrului de resurse
- Acordarea sprijinului financiar pentru participarea la seminare
- Gestionarea proiectului

### Zilele libertății presei (ZLP) 29 aprilie - 8 mai

Ediția din anul 2003 a ZLP a inclus o serie de evenimente, printre care: conferința de lansare, concursul de caricaturi, seminarul pe tema defăimării sub incidența noului Cod Civil și a noului Cod Penal, expoziția foto “Anul 2002 în fotografia de presă”, marșul solidarității jurnaliștilor etc. Evenimentele au fost finanțate de Fundația Soros-Moldova și Open Society Institute (OSI).

#### ■ Conferința de presă

Zilele Libertății Presei din acest an au demarat la 29 aprilie cu o conferință de presă, la care au participat jurnaliști de la diverse mass-media. Organizatorii conferinței – Centrul Independent de Jurnalism, Centrul Acces-info, Uniunea Jurnaliștilor din Moldova, Comitetul pentru Libertatea Presei, Asociația Presei Independente și Asociația Presei Electronice APEL – au făcut public textul unei declarații cu privire la libertatea presei în Republica Moldova.

De asemenea, jurnaliștii au fost informați despre evenimentele care urmau să aibă loc în perioada 29 aprilie – 8 mai la Chișinău. S-a menționat că ZLP vor dura mai mult decât de obicei, pe motiv că Ziua Mondială a Libertății Presei – 3 mai – a coincis cu câteva sărbători naționale ale RM.

Totodată, la conferință au fost anunțați câștigătorii în cadrul concursului de caricaturi cu genericul “O presă liberă într-o societate liberă”. Jurnaliștii prezenți la conferință au putut contempla lucrările câștigătoare care au fost expuse în sala de conferințe. Au fost difuzate adezive promoționale, postere pe care au fost imprimate caricaturile câștigătoare, afișe care anunțau inaugurarea expoziției foto.

#### ■ Concursul de caricaturi “O presă liberă - o societate liberă”

La concurs au participat 9 autori cu peste 100 de lucrări. Câștigătorii au fost desemnați de către membrii Consiliului de experți al CIJ, prezenți la ședința din 14 aprilie 2003. Aceștia au fost: Serghei Samsonov (premiul I), Alex Dimitrov (premiul II), Margareta Chițcații (premiul III), Victor Crudu (premiul de încurajare). La aceeași ședință s-a decis ca lucrarea lui Alex Dimitrov intitulată “Microfonul liber” să fie imprimată pe tricourile care au fost distribuite participanților la marșul solidarității din 8 mai.

#### ■ Seminarul “Problematika defăimării sub incidența noului Cod Civil și a noului Cod Penal”

La 30 aprilie 2003, în cadrul Zilelor Libertății Presei în Moldova, a fost organizat un seminar consacrat problemei defăimării sub incidența noilor Coduri adoptate în R. Moldova. Seminarul cu genericul “Problema defăimării sub incidența noului Cod Penal și a noului Cod Civil” a fost finanțat de OSI Budapesta și a avut-o în calitate de expert străin pe Federica Prina, reprezentant al organizației internaționale “Articolul 19 - Campania Globală pentru Libertatea de Expresie”, care

a prezentat tema "Standarde europene privind defăimarea. Compatibilitatea legislației R. Moldova cu standardele europene". În calitate de experți naționali au fost prezenți Sergiu Băieșu, doctor în drept, Universitatea de Stat din Moldova, cu discursul "Noul Cod Civil și apărarea drepturilor nepatrimoniale. Aspecte comparative cu legislația în vigoare", Roman Mihăieș, avocat, președinte al Asociației Avocaților Liber-Profesioniști din RM, cu discursul "Noul Cod Penal și pericolele pentru presă. Aspecte comparative cu legislația în vigoare". Din partea puterii a treia a participat Vera Macinskaia, judecător la Curtea Supremă de Justiție care a dezvăluit mai multe nuanțe ale legislației civile privind defăimarea și a vorbit despre problemele practice ce apar în aplicarea acesteia. "Jurnalismul și legislația privind defăimarea" a fost un aspect al temei dezvăluit din diferite puncte de vedere de Vasile Spinei, președintele Centrului "Acces-info", și Olivia Pîrțac, coordonator al serviciului juridic al Centrului Independent de Jurnalism, care a și moderat seminarul în cauză. Problematika seminarului a trezit discuții aprinse între participanți, jurnaliști, judecători și juriști, cu reflecții ample în mass-media audiovizuale și scrise. Mai târziu, la 12 iunie 2003, data intrării în vigoare a noului Cod Civil și a noului Cod Penal, CIJ a difuzat o Declarație privind Codurile respective, conținând principalele concluzii ale acestui seminar. Declarația a fost reflectată amplu în mass-media.

#### ■ Expoziția "Anul 2002 în fotografia de presă"

Respectiva expoziție-concurs a fost inaugurată la Salonul "EuroFotoArt" la 30 aprilie. În cadrul expoziției au fost expuse lucrările a 14 fotoreporteri și fotografi din republică, care au candidat pentru cele 6 premii în valoare de 70 USD oferite de CIJ, cât și pentru premii oferite de alți sponsori (Agenția "BASA-Press", Asociația de Caritate și Asistență Socială "ACASĂ", Atelierul "Foto Express", Comitetul pentru Libertatea Presei, IMCO SRL, Salonul "EuroFotoArt", Uniunea Jurnaliștilor din Moldova).

Lucrările câștigătoare au fost desemnate de un juriu internațional:

- Andon Davcev (Macedonia), secretar al Asociației Fotografilor de Presă
- Bogdan Cristel (România), secretar al Asociației Fotografilor de Presă
- Ion Chistruga, maestru în artă, Om Emerit
- Jesper Voldgaard (Danemarca), profesor asociat la Școala Daneză de Jurnalism
- Meta Krese (Slovenia), redactor-șef al revistei FOTOGRAFIA
- Tyrone Shaw (SUA), conferențiar, Facultatea de Jurnalism, Johnson State College, Vermont
- Vasile Botnaru, jurnalist (președinte)
- Pojoga Nicolae, fotojurnalist (secretar responsabil)

La concurs au fost prezentate 375 de lucrări incluse în 6 categorii (Artă și Cultură, Cotidian/Social, Portret/Personalități, Reportaj, Știri Generale și Sport). Din acest număr au fost acceptate și trimise spre jurizare 177 de fotografii. Rezultatele jurizării au fost făcute publice la 30 aprilie 2003 în cadrul festivității de premiere a învingătorilor.

#### Premiile I:

##### **Natalia Chiosse**

Premiul I la categoria „Artă și Cultură” pentru fotografia „Teatrul unui singur actor”

##### **Andrei Mardare**

Premiul I la categoria „Cotidian/Social” pentru reportajul despre copiii neșcolarizați

##### **Tudor Iovu**

Premiul I la categoria „Portrete și Personalități” pentru portretul cuplului E. Cazimirova și C. Constantinov

##### **Iulian Sochircă**

Premiul I la categoria „Reportaj” pentru fotografia „Lucrări de amenajare la Cimitirul DOINA”

##### **Dumitru Doru**

Premiul I la Categoria „Știri Generale” pentru fotografia „Vlad Cubreacov între rude și prieteni”

##### **Tudor Iovu**

Premiul I la categoria „Sport” pentru „Meciul de fotbal”

**Iurie Foca**

Mențiune pentru lucrarea "În sala de expoziție", categoria "Artă și Cultură"

**Petru Cazacu**

Mențiune pentru lucrarea "Flori pentru summitul CSI la Chișinău", categoria „Cotidian-Social”

**Valeriu Corcimari**

Mențiune pentru lucrarea "Directorul școlii", categoria "Portrete și Personalități"

**Premiile sponsorilor:**

*Asociația ACASĂ* - Natalia Chiosse, Mihai Potârniche, Boris Capnin

*Asociația de Producere și Cercetare IMCO SRL* - Dumitru Doru, Tudor Iovu, Andrei Mardare, Iulian Sochircă, Iurie Foca, Petru Cazacu, Valeriu Corcimari

*Comitetul pentru Libertatea Presei* - Andrei Mardare, Iulian Sochircă

*Studioul EuroFotoArt* - Iurie Foca

*Agentia Basa-press* - Iurie Foca

*Premiul organizatorilor* - Natalia Chiosse

■ **Marșul solidarității jurnaliștilor**

Această acțiune s-a desfășurat la 8 mai pe următorul itinerar: Casa Presei – Casa Guvernului – Grădina Publică „Ștefan cel Mare”. Pana la eveniment au fost difuzate spoturi publicitare care anunțau desfășurarea marșului. Acestea au fost difuzate de Euro TV, Antena C, Radio Nova.

Organizatorii au distribuit participanților la acțiune maiouri pe care era imprimată caricatura semnată de Alex Dimitrov „Microfonul liber” și panglici care conțineau inscripția „Zilele libertății presei 29 aprilie - 8 mai 2003”. De asemenea, au fost împărțite pancarte pe care erau imprimate lozinci privind libertatea presei, cenzura și accesul la informație.

La ora 11.00 coloana de ziaristi, formată din aproximativ 200 de persoane, a pornit spre Grădina Publică „Ștefan cel Mare”. În fruntea coloanei, alături de organizatori se aflau doi actori costumați: unul semnifica cenzura, iar altul – sistemul judiciar. Marșul a decurs fără incidente.

Pe Aleea Clasicilor, în fața unei tribune improvizate (un ecran de televizor) au fost rostite mai multe discursuri. Vorbitorii s-au pronunțat împotriva violării dreptului la informație și contra cenzurii, instaurată în special la postul de televiziune M1, pentru





necesitatea unei prese libere și independente, decriminalizarea legislației cu privire la mass-media etc.

Pe alee au fost expuse panouri pe care erau imprimate caricaturile câștigătoare în cadrul concursului „O presă liberă - o societate liberă”.

#### ■ Clubul de presă „Mass-media și corupția”

În seara zilei de 8 mai, reprezentanții mass-media au participat la un club de presă la care au participat reprezentanți ai departamentului investigații al API, precum și ai Procuraturii Generale. Au fost puse în discuție mai multe aspecte legate de accesul la informație, de dreptul jurnalistului de a-și proteja sursele în procesele intentate mass-media în cazurile în care acestea abordează problemele corupției etc.

---

#### Seminarul “Design-ul ziarelor”

---

Centrul Independent de Jurnalism (CIJ) a organizat, în intervalul 24-26 iulie 2003, un seminar cu genericul „Design-ul ziarelor”. Obiectivul acestuia a fost de a instrui personalul tehnic și cel de creație de la publicațiile din Republica Moldova în vederea conceperii unui ziar cu un design grafic de calitate, corespunzător tendințelor actuale de machetare. Seminarul a fost destinat redactorilor-șefi adjuncți, secretarilor de redacție, macheta-

torilor, redactorilor tehnici de la redacțiile ziarelor naționale și locale. Cursul a fost ținut de Dmitri Surnin, copreședinte al Fundației de susținere a mass-media independente, director regional al Societății mondiale a design-ului gazetăresc (Federația Rusă).

Pe parcursul celor trei zile de seminar, participanții au discutat despre design-ul modern al ziarelor: Cele mai importante tendințe; Corelația dintre design și conținutul publicației, managementul și marketingul acesteia; Principii de structurare a informației în coloane, crearea unor pachete informaționale eficiente; Ilustrarea ziarelor; Utilizarea caracterelor; Cele mai frecvente greșeli de design. Ultima zi a seminarului a fost dedicată consultațiilor individuale, instructorul făcând o analiză detaliată a ziarelor și a celor mai frecvente greșeli.

La evaluarea seminarului, participanții au menționat că trainingul le-a fost foarte util. Cunoștințele acumulate le vor permite să facă schimbări în design-ul ziarelor și acestea vor avea de câștigat prin calitatea lor. Printre doleanțele seminaristilor se numără organizarea unor asemenea seminare cel puțin o dată în an, dar și mai frecvent, pentru a deține informație actualizată.

---

## Clubul anual de presă

---

Clubul de Presă din Chișinău - Centrul Independent de Jurnalism (CIJ) și Comitetul pentru Libertatea Presei - au organizat miercuri, 17 decembrie 2003, serata tradițională de decernare a premiilor în cadrul celei de-a nouă ediții a topului "10 ziaști ai anului 2003". Topul a fost elaborat de Clubul de Presă din Chișinău și Consiliul de experți de pe lângă CIJ, în conformitate cu rezultatele unui sondaj efectuat de Serviciul pentru Studierea Opiniei Publice Iligaciu SRL.

Au fost desemnați următorii câștigători în topul "10 ziaști ai anului 2003": Constantin Tănase, *Timpul*, Alina Anghel, *Timpul*, Dmitri Ciubașenco, *Moldavskie vedomosti*, Dumitru Lazur, *Jurnal de Chișinău*, Valeriu Cațer, *Basapress*, Valentina Ursu, *Radio Moldova*, Lucia Culev, *Antena C*, Mircea Surdu, *TVM*, Arcadie Gherasim, *Euro TV Chișinău*, Tudor Iașenco, ziarul „*Cuvântul*”, Rezina.

De asemenea, au fost acordate următoarele premii speciale ale Clubului de Presă:

- speranța anului – Maria Praporșic, săptămânalul *Flux*; Oleg Cristal, *Info-Prim*;
- cel mai bun debut al anului – săptămânalul *Megapolis*;
- pentru temeritate și cea mai bună evoluție în mass-media – *Jurnal de Chișinău*; *Kišiniovski obozrevatel*;
- pentru prestanță și elocvență jurnalistică
- Lorena Bogza, realizatoarea emisiunii „În profunzime”, *PRO TV*, Elena Zamura, *Novoie vremea*

Instituțiile mass-media și jurnaliștii care în anul 2003 au sfidat normele deontologice prin lipsă de principii și obediență politică sunt: Compania *Teleradio-Moldova*, oficiosul *Moldova Suverană*, Constantin Starîș, Ion Gonța, Ion Berlinschi.

În cadrul sondajului efectuat de Iligaciu SRL au fost chestionați 198 de jurnaliști și lideri de opinie, câștigătorii fiind desemnați conform următoarelor criterii: respectarea normelor deontologice, echidistanța politică, impact asupra opiniei publice, operativitate, actualitatea subiectelor, gradul de risc, caracterul investigativ.

La ceremonia de decernare a premiilor, desfășurată în colaborare cu OWH TV studio, a fost premiat și laureatul Centrului Tânărilor Jurnalist din Moldova – Maria Melentieva, ziarul *Nabliudatel*. Evenimentul s-a desfășurat cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova

---

## Clubul de presă

---

În perioada raportată, tematica ședințelor Clubului de Presă a inclus: rezultatele monitorizării și reflectării campaniei electorale de către audiovizualul din RM; mass-media și corupția; emisiunea Hyde Park - pro și contra; ședința comună a cluburilor de presă din Chișinău și Cernăuți, Chișinău și Odesa, Chișinău și Iași. Anunțurile privind ședințele cluburilor în deplasare au fost difuzate prin e-mail, astfel li s-a dat posibilitate să se înscrie tuturor doritorilor. Ziaștii care au făcut parte





din aceste grupuri au fost selectați ținându-se cont de diversitatea tipurilor de mijloace mass-media (presa scrisă și electronică, presa de stat și independentă), și angajamentul de a reflecta rezultatele vizitei în presă.

---

#### Conferințe-seminare

---

Consiliul CIJ a decis să acorde sprijin financiar pentru participarea la seminare următoarelor persoane:

1. Alexei Marciuc, reporter și șef al departamentului juridic al săptămânalului *Ekonomiceskoe Obozrenie*, a solicitat Centrului Independent de Jurnalism acoperirea cheltuielilor de călătorie (transport/avion și diurnă) pentru participarea la seminarul adresat specialiștilor în domeniul legislației mass-media, cu tema „Expertiza juridică/audit benevol al instituțiilor mass-media electronice”. Alte cheltuieli au fost acoperite de către organizația INTERNEWS, cu sediul la Moscova, organizatorul evenimentului. Perioada de desfășurare a seminarului a fost 18 - 24 mai. Solicitantul a prezentat la CIJ un dosar, care a inclus invitația, CV-ul, estimarea cheltuielilor necesare și alte informații relevante.

Membrii consiliului care au fost contactați (5 persoane din 9) au aprobat demersul dlui Marciuc, motivând decizia prin faptul că, în eventualitatea în care un proiect similar se va desfășura în Moldova, este important să existe

specialiști pregătiți. Colaborarea lui Alexei Marciuc cu o publicație serioasă este un alt avantaj și presupune că, cel puțin, un colectiv mass-media va beneficia de cunoștințele obținute la seminar.

2. Ambasada României la Chișinău a solicitat Centrului Independent de Jurnalism selecția a două persoane pentru participarea la seminarul „Limba, cultură și civilizație românească”, care a avut loc la Craiova în luna august 2003. Durata seminarului – 3 săptămâni. Organizatorii și-au asumat acoperirea tuturor cheltuielilor, cu excepția celor de transport.

Experții CIJ au considerat că tematica seminarului și participarea la un asemenea eveniment au o deosebită importanță pentru un ziarist, pe motiv că limba este instrumentul de lucru al acestuia și ea trebuie studiată și perfecționată continuu. Persoanele selectate: Vasile Spinei (Centrul Acces-INFO) și Ludmila Scripliu (ziarul „Accent Provincial”).



## PROIECTE ÎN CADRUL REȚELEI DE PROFESIONALIZARE MASS-MEDIA DIN EUROPA DE SUD-EST (SEENPM)

### Atelier "Impactul programelor regionale de susținere mass-media"

Finanțare: Rețeaua de Profesionalizare Mass-Media din Europa de Sud-Est (SEENPM), Ambasada SUA în Republica Moldova.

La 15-17 mai, CIJ a organizat atelierul cu genericul „Impactul programelor regionale de susținere mass-media”, desfășurat în conformitate cu planul de acțiuni al Rețelei de Profesionalizare Mass-Media în Europa de Sud-Est (SEENPM). Scopul seminarului a fost de a evalua gradul impactului activităților de instruire și de a identifica indicatorii care ar putea fi folosiți în acest scop.

Seminarul a reunit jurnaliști, profesori în jurnalism și comunicare, precum și reprezentanți ai organizațiilor din domeniul dezvoltării mass-media din Africa de Sud, Bulgaria, Croația, Danemarca, Georgia, Macedonia, Moldova, România, Rusia, Statele Unite ale Americii și Ungaria.

Conform agendei atelierului, participanții au pus în discuție oportunitățile și dificultățile întâmpinate la evaluarea impactului programelor de instruire, căile de perfecționare a indicatorilor, precum și proiectele de studii adecvate pentru stabilirea impactului activităților de instruire asupra mass-media. De asemenea, s-a procedat la examinarea mai multor studii de caz și s-a vorbit despre impactul trainingurilor în jurnalism asupra societății, precum și evaluarea făcută înainte, pe parcurs și după training. Sesiuni speciale au fost dedicate selectării unor potențiali indicatori. Participanții au adoptat un memorandum, în care au evidențiat necesitatea unei evaluări sistematice a impactului, la scară mică sau mare, și au pledat pentru o mai bună difuzare a informației din acest domeniu în cadrul SEENPM și nu doar.

Materialele prezentate în cadrul atelierului și concluziile făcute au fost publicate într-un raport, distribuit membrilor SEENPM și altor părți interesate.

### Reportajul fotografic: o abordare etică și profesională

Finanțare: Rețeaua de Profesionalizare Mass-Media din Europa de Sud-Est (SEENPM)

La 8-12 septembrie CIJ a desfășurat seminarul "Reportajul fotografic: o abordare etică și profesională". Seminarul, desfășurat cu suportul SEENPM, a întrunit 12 participanți – fotografi independenți și fotoreporteri de la diferite mass-media din republică.

Prelegerile au fost citite de Nicolae Pojoga, lector la Universitatea Liberă Internațională din Chișinău, absolvent al cursului de formare pentru formatori – TOT, al SEENPM. Scopul seminarului a fost de a stabili diferența dintre fotojurnalism și fotografie, precum și de a iniția discuții privind etica profesională.

Agenda cursului a cuprins o privire generală asupra fotojurnalismului și a celor mai importante genuri fotojurnalistice, sesiuni de identificare și continuare a subiectelor bune, redactarea și scrierea legendelor. Cursul a fost evaluat de Irina Zatușevschi, evaluator SEENPM.

### Întâlnire în cadrul SEENPM

La 24-25 octombrie 2003, reprezentanți ai comitetelor de cercetare, training și coordonare din cadrul SEENPM s-au întrunit într-o ședință la Chișinău. Întrevederea s-a axat pe proiectele de cercetare și de instruire ale rețelei, pe subiecte financiare și organizatorice, precum și pe perspective de dezvoltare până în anul 2007. Un punct special din agendă a fost prezentarea rezultatelor unui studiu de evaluare a performanțelor SEENPM, efectuat de Angela Sîrbu, și al proiectului privind identificarea indicatorilor de impact al programelor de susținere mass-media, realizat de Corina Cepoi.

---

### Tehnologiile Web în jurnalism

---

Finanțare: Rețeaua de Profesionalizare Mass-Media din Europa de Sud-Est (SEENPM)

La 17-20 noiembrie CIJ, în parteneriat cu Programul pentru Acces la Internet și Instruire (IATP), a organizat cursul "Tehnologiile Web în jurnalism". În calitate de formator, la seminar a participat Vlad Nanu, coordonator la IATP, cursul fiind un component al Programului Formare a Formatorilor (TOT) al SEENPM. La seminar au participat 8 jurnaliști începători.

Participanții au avut șansa să însușească posibilitățile oferite jurnaliștilor de către limbajul HTML, precum și programele Adobe Photoshop și Dream Weaver. Aceștia au fost implicați în multe exerciții, care au culminat cu scrierea și redactarea unui reportaj pentru o pagină web. Cursul a fost monitorizat de Irina Zatușevschi, profesor la USM, care este evaluatorul SEENPM.

## TOLERANȚA ȘI DIVERSITATEA ÎN PRESĂ

### Seminar pentru ziașiții din presa scrisă "Toleranța și diversitate în presă".

*Finanțare: Fundația Soros-Moldova*

Între 28 și 30 martie 2003, Centrul Independent de Jurnalism a organizat un seminar în problema toleranței și diversității în presă. Acțiunea s-a înscris în prima etapă a proiectului „Toleranța și diversitatea în presă”, care a avut drept scop promovarea experienței pozitive din practica reflectării relațiilor majoritar-minoritare și stabilirea unei cooperări profesionale între jurnaliștii din toate regiunile Republicii Moldova.

La seminar au participat 15 ziașiți din presa scrisă de la Chișinău și redacțiile locale, inclusiv din UTA Gagauz-Yeri. Prelegerile din cadrul seminarului au fost ținute de Milica Pesic, directorul Institutului Media Diversity din Londra, instituție specializată în activități de instruire în țările cu democrație la început de cale din Europa Centrală și de Est, Asia Centrală și Africa de Vest. În cadrul programului de instruire participanților le-au fost prezentate aspecte privind tratarea subiectelor legate de minoritățile etnice, religioase, sociale etc. S-a procedat la studii de caz care vizează solicitanții de azil, persoanele cu handicap, vârstnicii etc. De asemenea, participanții au fost antrenați în exerciții practice, lucrând în grupuri. La seminar au fost invitați

reprezentați ai Asociației Republicane a Invalizilor, ai Centrului de Informare Gender Doc, ai minorității rrome, care au vorbit despre relațiile pe care le au cu mass-media și motivele din care acestea sunt tensionate.

Ziașiții prezenți la seminar au apreciat modalitatea interactivă de desfășurare a seminarului, menționând eficiența acesteia. Considerăm că prin organizarea respectivului seminar s-a reușit o apropiere dintre ziașiți de la diverse publicații, fapt care, în perspectivă, va facilita crearea unei rețele a ziașiților ce scriu pe tema diversității.

### Seminar pentru ziașiții din presa electronică

Centrul Independent de Jurnalism a desfășurat, în intervalul 22-24 mai 2003, un seminar pentru jurnaliștii din presa electronică, intitulat „Toleranța și diversitatea în presă”. Seminarul a fost parte a proiectului cu același generic, lansat de CIJ în luna februarie, care prevede organizarea cursurilor de instruire pentru jurnaliști, editarea unui ghid de bune practici privind reflectarea problemelor minorităților în presa din Moldova, lansarea unei rețele pentru jurnaliștii care scriu pe teme privind diversitatea.

La seminar au participat 12 ziașiți de la diverse posturi de radio și televiziune naționale și locale, reprezentând redacții ucrainene,



bulgărești, găgăuze. Timp de trei zile, trainerul, Milica Pesic, director Media Diversity Institute, a pus în discuție diverse aspecte ale abordării de către jurnaliști a subiectelor legate de diversitate. Participanții au lucrat în grupuri, analizând mai multe exemple de "jurnalism prost". Totodată, au fost vizionate și analizate emisiuni produse de participanții la seminar. De asemenea, seminariștii au avut ocazia să discute cu invitații speciali – reprezentanți ai Asociației Republicane a Invalizilor, ai Centrului de Informare Gender-Doc despre problemele legate de diversitate și felul în care acestea sunt tratate de către ziariști.

Participanții au evaluat seminarul drept unul foarte interesant și util, în cadrul căruia au reușit să stabilească relații cu colegi de la alte redacții din republică.

După cele două seminare (pentru presa scrisă și cea electronică), putem afirma cu toată certitudinea că scopul proiectului „Toleranța și diversitatea în presă” – de a promova experiența pozitivă din practica reflectării relațiilor majoritar-minoritare și de a stabili o cooperare profesională între jurnaliștii din Republicii Moldova – s-a realizat. De menționat că, în scurt timp, în cadrul unui alt proiect privind diversitatea va fi lansată o rețea a jurnaliștilor ce abordează această tematică.

---

### Conferința de evaluare

---

Centrul Independent de Jurnalism (CIJ) a desfășurat, la 21 noiembrie 2003, conferința de evaluare a proiectului „Toleranța și diversitatea în presă”, implementat cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova.

La conferință au participat ziariști de la diferite instituții mass-media, reprezentând orașele Chișinău, Edineț, Soroca, Rezina, Comrat, Tvardița, precum și reprezentanți ai organizației neguvernamentale Dialog, din Chișinău.

S-a făcut un bilanț și un schimb de păreri privind desfășurarea proiectului. Jurnaliștii și-au împărtășit preocupările și au vorbit despre problemele cu care s-au confruntat în activitatea lor.

Alex Ulmanu, expert din România, s-a referit la problemele minorităților în mass-media și responsabilitățile jurnaliștilor în abordarea și promovarea diversității și toleranței. Totodată, Gheorghe Barbarov, șef de departament la Radio Moldova, și Tatiana Levandovskaia, reprezentant al Departamentului pentru relații interetnice, au prezentat comunicări privind dificultățile întâlnite de mijloacele de informare în masă din RM în tratarea problematicii diversității.

La conferință a fost pusă în discuție și inițiativa creării în R. Moldova a unei rețele a jurnaliștilor care abordează tematica toleranței și a diversității. Natalia Angheli-Zaicenco, consultant CIJ, a antrenat ziariștii în discuții în scopul identificării unor idei pentru o activitate eficientă în cadrul acesteia. Au fost punctate următoarele concluzii:

### Lobby legislativ

1. Codul deontologic al ziaristului este obligatoriu în contextul formării viitoarei rețele;
2. în cadrul acesteia e necesar de a discuta despre perfecționarea bazei legislative privind accesul la informație, libertatea presei etc. Urmează să se facă eforturi în vederea depășirii separării jurnaliștilor pe principii de ziare de partide, guvernamentale, independente etc.;
3. ar trebui de creat un front comun în vederea modificării codurilor Penal și Civil, a Legii combaterii activităților extremiste;
4. în perspectiva reunificării malurilor drept și stâng al Nistrului, e nevoie de o echipă comună pentru a propune ajustarea legislației la standardele europene;
5. rețeaua ar putea lua diferite forme – întâlniri, on-line etc. Urmează să se stabilească forma cea mai eficientă.

### Ghid de bune practici

1. editarea unui asemenea ghid este binevenită, va ajuta la identificarea soluțiilor pentru anumite situații;
2. ghidul ar trebui să se adreseze în primul rând celor care iau decizii editoriale, în sensul respectării anumitor valori profesionale;
3. forma este atractivă, o idee ar fi includerea

caricaturilor semnate de diferiți caricaturiști din RM;

4. ar fi bine ca redactorii-șefi să fie antrenați în difuzarea ghidului prin redacții, astfel aceștia vor fi motivați să respecte principiile din acest ghid;
5. ghidul va conține principii generale valabile peste tot.

#### **Idei de subiecte**

1. ar fi bine să se producă schimbarea accentelor, jurnaliștii să fie mai puțin politizați. Să fie abordate teme care ne unesc, și nu cele care ne dezbină;
2. să se acorde mai multă atenție diversității sociale, religioase;
3. în cadrul rețelei ar fi bine să se facă un schimb de materiale interesante, care să apară în diferite ziare.

---

## TRAFICUL FIINTELOR UMANE: DE LA MATERIALE CU CARACTER SENZAȚIONAL LA ANCHETE REPORTERICEȘTI

---

*Finanțare: Fundația Soros-Moldova*

---

### Seminar de instruire

---

Între 10-12 aprilie, Centrul Independent de Jurnalism a organizat un seminar în cadrul proiectului „Traficul ființelor umane: de la materiale cu caracter senzațional la anchete reportericești”. Obiectivul proiectului a fost de a informa, a instrui și a sensibiliza ziarisții din Republica Moldova în legătură cu proporțiile și gravitatea problemei, precum și cu necesitatea unei abordări profunde și sistematice a acestui subiect. Seminarul s-a axat pe realizarea anchetelor reportericești la tema traficului cu ființe umane. Asistați de Drew Sullivan, consilier Media IREX, Bosnia, și Vitalie Dogaru, lector la USM, participanții - 15 ziarisți de la diverse tipuri mass-media din republică - au discutat despre Ce este o anchetă reportericească? Similarități și diferențe între anchetă și alte genuri ale jurnalismului. Tehnici de intervievare, planificarea anchetei reportericești.

A fost făcută o analiză a anchetelor reportericești prezentate de participanți, au avut loc exerciții-improvizare a interviurilor de confruntare și analiza acestora.

La seminar au fost invitați reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale antrenate în combaterea traficului de ființe umane - OIM (Doru Ciocanu), Centrul pentru combaterea traficului de femei (Ion Vâzdoagă), precum și reprezentanți ai organelor de drept - Procuratura Generală, Secția ecologie, minori și combaterea traficului de ființe umane (Eugen Rusu).

Datorită discuțiilor cu aceștia, seminariștii au reușit să identifice subiecte și ipoteze pentru anchete reportericești.

După seminar a fost lansat un concurs al anchetelor scrise și publicate în perioada 14 aprilie - 10 iunie 2003. Învingătorii au fost desemnați de un juriu compus din reprezentanți ai CIJ, Fundației Soros-Moldova,

Organizației Internaționale pentru Migrație, Centrului pentru Prevenirea Traficului de Femei și ai Procuraturii Generale, care au evaluat anchetele reportericești, conform următoarelor criterii: corespunderea cu tematica anunțată; obiectivitatea și argumentarea materialului; profunzimea investigativă; structura materialului.

---

### Vizite în state din Europa de Sud-Est

---

La finele seminarului fiecare participant a primit drept temă pentru acasă scrierea unei anchete la tema aleasă. Pentru aceasta au fost rezervate două luni.

La expirarea termenului, pe 10 iunie, au fost prezentate membrilor juriului 7 anchete reportericești (șase de la participanții la seminar și una de la un jurnalist care nu a beneficiat de școlarizare). Membrii juriului (câte un reprezentant de la Centrul Independent de Jurnalism, Fundația Soros-Moldova, Procuratura Generală, Organizația Internațională pentru Migrație și Centrul pentru Prevenirea Traficului de Femei) în urma unui concurs au selectat trei persoane care vor beneficia de câte un minigrant pentru realizarea unei anchete reportericești în trei țări din zona Balcanilor (Albania, Macedonia, Bosnia și Herțegovina). Acești jurnaliști sunt: Maria Praporșic, ziarul Flux, Alina Radu, săptămânalul Accente și Natalia Sineavskaia, Komsomolskaia Pravda.

Prima vizită a fost efectuată în Bosnia și Herțegovina în perioada 14-20 iulie. Potrivit planului de activitate, Natalia Sineavskaia a avut întâlniri cu mai mulți reprezentanți ai poliției, ai Organizației Internaționale pentru Migrație, ai Ministerului de Interne, cu victime ale traficului provenind din Republica Moldova. Materialele scrise în baza informației colectate în timpul vizitei au fost publicate în două ediții ale ziarului Komsomolskaia Pravda. Alina Radu, reprezentanta ziarului Accente, a vizitat Macedonia în perioada 15-21 septembrie 2003. A avut întrevederi la Departamentul de combatere a traficului de ființe umane, Organizația Internațională pentru Migrație, Institutul Media, a reușit să se întâlnească și să

vorbească cu tinere din Republica Moldova, victime ale traficului. Materialul de investigație a fost publicat în săptămânalul *Accente* la 25 septembrie 2003.

Vizita Mariei Praporșic în Albania a avut loc între 22 și 27 septembrie. Seria de întreveneri pe care le-a avut la Organizația Internațională pentru Migrație, Secția antitrafic a Ministerului Ordinii Publice, Citizen's Advocacy Office, Ambasada României la Tirana i-au permis ziaristei de la Flux să publice mai multe materiale

---

### Conferința de evaluare

---

Peste 20 de jurnaliști, reprezentanți ai diferitelor organizații neguvernamentale antrenate în prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, ai Fundației Soros-Moldova și ai Misiunii Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) în Moldova s-au întrunit la 31 octombrie la Chișinău pentru a face bilanțul Proiectului „Traficul ființelor umane: de la materiale cu caracter senzațional la anchete reportericești”.

Potrivit participanților la conferința de evaluare, proiectul a fost unul reușit, oferind jurnaliștilor oportunități nu doar de a se instrui, ci și de a vizita Țările Balcanice în vederea investigării subiectelor legate de traficul de ființe umane.

Alina Radu, Natalia Sineavskaia și Maria Praporșic, jurnalistele care au efectuat, în cadrul proiectului, vizite în Bosnia, Macedonia și Albania, și-au împărtășit impresiile, referindu-se la dificultățile cu care s-au confruntat în timpul călătoriilor și la aspectele legate de investigațiile efectuate. În concluzie, vorbitorii au menționat importanța desfășurării mai multor proiecte care să presupună efectuarea vizitelor în țările-țintă ale traficantilor.

În cadrul discuțiilor, Doru Ciocanu (Organizația Internațională pentru Migrație), Ion Vâzdoagă (Centrul de Prevenire a Traficului de Femei) și Viorelia Rusu (Centrul Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii „La Strada”) au vorbit despre riscurile și consecințele pe care le pre-

supun investigațiile în domeniul traficului de ființe umane, necesitatea protecției victimelor și investigarea în profunzime, ca modalitate de a evita procesele judiciare. S-a pus accentul pe necesitatea cunoașterii de către jurnaliști a legislației și a nuanțelor legate de interviuarea victimelor traficului.

Totodată, Liliana Sorrentino (Misiunea OSCE în Moldova) s-a referit la drepturile victimelor traficului de persoane și rolul mass-media în reflectarea acestor subiecte. Ea a accentuat că jurnaliștii moldoveni ar trebui să acorde mai multă atenție nu doar subiectelor legate de traficul de femei, ci și celor privind traficul de organe, cerșitul etc.

Participanții la conferință au făcut un schimb de păreri privind oportunitatea elaborării unui cod deontologic și a unui ghid de bune practici pentru ziariștii ce abordează acest gen jurnalistic. S-a convenit asupra creării unui grup de lucru, format din jurnaliști și reprezentanți ai ONG-urilor menționate, care să inițieze elaborarea și redactarea respectivelor lucrări.

Proiectul realizat de Centrul Independent de Jurnalism cu suportul financiar al Fundației-Soros Moldova a demarat în luna ianuarie 2003 și a prevăzut organizarea unui seminar de instruire pentru ziariști, acordarea de burse pentru efectuarea a trei vizite de documentare în state din sud-estul Europei și publicarea unei broșuri ce va conține recomandări privind realizarea anchetelor reportericești la tema traficului.

## PROMOVAREA IMAGINII POZITIVE A FEMEII ÎN PRESĂ

*Finanțare: Ambasada Germaniei la Chișinău în cadrul Programului de susținere a mass-media al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est (PSESE).*

### Conferința de lansare

La 31 iulie 2003 Centrul Independent de Jurnalism a lansat proiectul „Promovarea imaginii pozitive a femeii în presă”, al cărui scop rezidă în stimularea abordării tematicii respective în mass-media și atenționarea publicului larg asupra problemelor cu care se confruntă femeile din Republica Moldova.

După difuzarea anunțului privind desfășurarea conferinței de lansare, pe adresa CIJ au parvenit numeroase solicitări privind înscrierea la acest eveniment, la conferință participând peste 50 de jurnaliști, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale de femei, ai administrației publice, specialiști în dezvoltarea umană.

Conferința a avut loc la hotelul “Dedeman Grand Chișinău” și a constat din trei sesiuni, în cadrul cărora s-a pus accentul pe cadrul legislativ, pe rolul femeii în societatea moldovenească, precum și pe rolul organizațiilor neguvernamentale locale și internaționale în soluționarea problemelor economice și sociale cu care se confruntă femeile din R. Moldova.

În deschiderea conferinței, Angela Sîrbu, directorul CIJ, a informat asistența despre activitățile ce urmează a fi desfășurate în cadrul proiectului. Era vorba de un seminar pentru jurnaliștii de la toate tipurile mass-media, planificat pentru luna septembrie 2003, și un concurs al materialelor ce promovează imaginea pozitivă a femeii.

În cuvântul de salut, ambasadorul Germaniei la Chișinău, Excelența Sa, Michael Zickerick, a menționat, între altele, că proiectul se desfășoară în cadrul Programului de susținere a mass-media al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, prin intermediul Institutului pentru Relații cu Străinătatea (IFA).

Această instituție este un mediator german, care cu mijloace federale desfășoară și/sau coordonează proiecte. În cadrul Pactului de Stabilitate IfA este responsabil de coordonarea activității proiectului, de selectarea cererilor de participare. De asemenea, Michael Zickerick s-a referit la criteriile de selecție a proiectelor în cadrul PSESE și și-a exprimat încrederea că proiectul va fi realizat cu succes.

Vorbitorii au constatat faptul că femeile din R. Moldova sunt insuficient implicate în procesele de constituire a societății civile și că există o poziție de dualitate față de femeie, un dublu standard. Pe de o parte este declarată egalitatea dintre femeie și bărbat în toate sferile, este declarat dreptul femeii de a fi aleasă în toate structurile de stat, iar pe de altă parte – statutul nesemnificativ al femeii în mentalitatea societății și, ca rezultat, cota mică de participare în toate nivelurile de administrare.

De asemenea, au fost prezentate mai multe istorii de succes înregistrate de femei în domeniul economic, politic și social. Referindu-se la factorii care determină succesul, invitatele au remarcat curajul, perseverența, hotărârea etc. Totodată, s-a pus accentul pe rolul familiei, factor la fel de important, care, în opinia vorbitorilor, este considerat de multă lume, eronat, drept o frână întru realizarea din punct de vedere profesional. În timpul dezbaterilor, jurnaliștii au fost de părerea că durata desfășurării concursului este prea mică, solicitând extinderea acesteia. La sugestia mai multor participanți etapele concursului au fost modificate pentru a include o perioadă de timp mai lungă.

În concluzie, participanții la conferință au constatat că promovarea imaginii pozitive a femeii în presă este un obiectiv de maximă importanță care necesită implicarea tuturor sectoarelor societății moldovenești.

### Seminar de instruire

La 26 și 27 septembrie 2003, Centrul Independent de Jurnalism a desfășurat în cadrul proiectului „Promovarea imaginii pozitive





a femeii în presă” un seminar de instruire a jurnaliștilor din presa scrisă și cea electronică. Proiectul a fost desfășurat de Centrul Independent de Jurnalism (CIJ), cu sprijinul financiar al Ambasadei Germaniei la Chișinău, în cadrul Programului de susținere a mass-media al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est (PSESE).

Pentru participare la seminar au fost selectați 15 jurnaliști din presa națională și din cea locală. Traineri: Delia Despina Dumitrica, lector-invitat, Universitatea din București, România, și Vitalie Dogaru, lector, Universitatea de Stat din Republica Moldova.

Agenda a prevăzut întâlniri cu Lidia Guțu, deputat, Ludmila Zmuncilă, Centrul Gender, Mariana Atanasov, directorul revistei Aquarelle, Angela Brașoveanu, redactor-șef al revistei Capitala. De asemenea, pentru studii de caz au fost invitate trei reprezentante a trei sfere de activitate.

În cadrul sesiunilor au fost discutate, în principal, următoarele teme: (re)prezentarea genurilor în mass-media din Republica Moldova: realități și tendințe; Noi perspective jurnalistice: o prezentare corectă a femeii în mass-media; Rolul femeii în societate și prezentarea lui în presă; Cum să evităm capcanele gândirii stereotip; Presa despre și pentru femei.

Participanții s-au inclus activ în discuții, apreciind seminarul drept unul util și interesant.

### Conferința de evaluare

Centrul Independent de Jurnalism (CIJ) a desfășurat vineri, 30 ianuarie 2004, conferința de evaluare a proiectului cu genericul „Promovarea imaginii pozitive a femeii în presă”.

În jur de 45 de jurnaliști reprezentând diferite mijloace de informare în masă, reprezentanți ai organizațiilor de femei și membri ai comisiei de selectare a câștigătorilor concursului derulat în cadrul proiectului au pus în discuție mai multe aspecte privind abordarea tematicii feminine în presă și problemele cu care se confruntă jurnaliștii când ratează acest subiect. Organizatorii și reprezentantul din partea finanțatorului au apreciat că proiectul a fost implementat cu succes. S-a menționat că proiectul a durat 6 luni și a inclus organizarea unui seminar de instruire pentru jurnaliști și desfășurarea unui concurs al materialelor ce promovează imaginea pozitivă a femeii. În cadrul seminarului au fost instruiți 15 jurnaliști din presa scrisă și cea electronică, în vederea scrierii unor articole atractive care ar avea în obiectiv întreg ansamblul de preocupări ale femeilor din Republica Moldova.

La concursul ce s-a desfășurat în două etape au participat în total 49 de jurnaliști, cu 175 de materiale. Au fost acordate mai multe premii în valoare de 75 de euro, 50 de euro și, respectiv 25 de euro, la compartimentele presa scrisă, agenții de știri și audiovizual. De asemenea, au fost înmânate premii speciale ale juriului – 30 euro.

În cadrul conferinței, câștigătorii concursului au fost premiați cu diplome. Proiectul, care a demarat în luna iulie 2003, a avut drept obiectiv stimularea abordării tematicii respective în mass-media, astfel încât, prin materialele scrise, să fie evidențiată imaginea pozitivă a femeii și să fie atrasă atenția publicului larg asupra problemelor cu care se confruntă femeile din R. Moldova.

În anul 2002 s-a desfășurat cea de-a doua etapă a proiectului în cadrul căreia a fost instruită a doua promoție de stagieri.  
Finanțare: Agenția Statelor Unite pentru dezvoltare Internațională USAID, Fundația Soros-Moldova și East-West Management Institute (EWMI) în cadrul Programului de Asistență pentru Fermierii Priviți (PAFP)

## STAGII ÎN DOMENIUL JURNALISMULUI AGRAR (proiect demarat în 2002)

### Seminar introductiv pentru stagiarilor în domeniul jurnalismului agrar

La 2 și 3 aprilie 2003, pentru cei 9 stagiarilor din noua promoție a fost organizat un seminar introductiv în cadrul căruia aceștia au fost familiarizați cu sarcinile și obiectivele proiectului. Seminarul a fost moderat de Igor Vatamaniuc, coordonator resurse tehnice, PAFP, și de Petru Macovei, redactor-șef, suplimentul Fermierul.

La seminar au fost invitați: Vlad Bercu, departamentul economic, Basa-press; Igor Volnițchi, redactor, Agenția INFOTAG; Ion Preașcă, reporter, Jurnal de Chișinău.

Având drept scop informarea noilor stagiarilor, experții au vorbit despre reforma agrară în jurnalismul moldovenesc, s-au referit la noțiunea de știre, la specificul presei scrise, audiovizualului și la cel al lucrului unei agenții de presă, prezentând, de asemenea, sfaturi utile referitoare la „cum scriem mai interesant despre agricultură”. Totodată, au fost invitați și stagiarilor din I-a și a II-a promoție (Viorel Croitoru, Constantin Salagor, Irina Crăciun), care și-au împărtășit impresiile, punând accentul pe avantajele participării la acest program.

De asemenea, stagiarilor au fost informați despre specificul fiecărei etape a stagiului și și-au exprimat doleanțele și așteptările de la program. Prin completarea unor chestionare la finele seminarului, stagiarilor au apreciat înalt nivelul de organizare și eficiența acestuia și și-au exprimat dorința de a participa și pe viitor la seminare în acest domeniu.

### Seminar de instruire “Scrierea cererilor de finanțare”

CIJ, în comun cu PAFP, a organizat la 2 și 3 iunie seminarul cu tema „Scrierea cererilor de finanțare”, care a întrunit stagiarilor primelor două promoții – în total 12 bursieri. Seminarul, care s-a desfășurat la CIJ, a fost moderat de Petru Macovei (redactor-șef „Fermierul”), la acesta participând, în calitate de experți, Doina Melnic (Fundatia Soros-

Moldova), Ala Cojocari (PAFP), Diana Grossu, (PAFP), Angela Sîrbu (CIJ).

Seminarul, al doilea dintre cele trei preconizate pentru a doua promoție a stagiarilor, a avut drept scop de a-i familiariza pe bursieri cu condițiile de bază pe care le impune scrierea cererilor de finanțare, precum și cu modalitățile de realizare a proiectelor. Participanților la seminar le-au fost prezentate criteriile generale de scriere a cererilor de finanțare, precum și informații privind procedura de selectare a beneficiarilor de granturi. De asemenea, stagiarilor au aflat care sunt modalitățile de căutare a resurselor financiare pentru proiecte și cerințele privind miniproiectele și termenele de prezentare a acestora. În a doua zi de seminar, expertul din partea PAFP, Ala Cojocari, a desfășurat un training, la care stagiarilor au învățat să scrie o cerere de finanțare.

Tinerii jurnaliști consideră că astfel de seminare sunt necesare, iar cunoștințele acumulate le vor fi folositoare în activitatea de zi cu zi. Ei au apreciat seminarul ca fiind unul foarte util, unde nu au pierdut timpul, material a fost mai mult de cât s-au așteptat.

### Seminar de instruire “Jurnalismul agrar - aspecte/ deprinderi practice”

La 11 și 12 iunie curent, beneficiarii burselor oferite de CIJ cu suportul financiar al PAFP au participat la seminarul Jurnalismul agrar – aspecte/ deprinderi practice. Evenimentul a întrunit la CIJ stagiarilor celor două promoții – în total 10 bursieri, precum și o tânără ziaristă din afara programului, care a manifestat interes față de sectorul agrar.

Formator al seminarului a fost Vitalie Dogaru, lector la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării (USM). Timp de două zile, participanții la seminar s-au antrenat în scrierea materialelor pe tematica agricolă, ținând cont de recomandările făcute de Nicolae Roibu (TIMPUL) și Elena Istrati (Casa Limbii Române), de specialiști cu experiență, din domeniul economiei și al agriculturii.

În cadrul seminarului au fost puse în discuție subiecte de actualitate în presa agrară, precum și principalele surse de informație în procesul de realizare a unui material. Gheorghe Malcoci, directorul întreprinderii „Agroservice” din Horăști, Ialoveni, s-a referit la relația dintre mass media și producătorii agricoli, iar Olivia Pârțac, coordonator al serviciului juridic CIJ, a informat stagiarii despre riscurile și responsabilitățile juridice ale activității jurnalistice. De asemenea, aceștia au identificat subiecte și surse pentru scrierea unor articole pe teme agrare.

Potrivit evaluărilor făcute de stagiați în ultima zi de seminar, în cadrul acestei activități tinerii jurnaliști au învățat multe lucruri noi, care le vor fi de folos în activitatea ulterioară.

---

### Conferința de evaluare

---

Centrul Independent de Jurnalism (CIJ) a făcut sâmbătă, 29 noiembrie 2003, bilanțul proiectului „Stagii în domeniul jurnalismului agrar”, ce a demarat în luna iunie 2002, cu sprijinul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, East-West Management Institute și Fundația Soros-Moldova, în cadrul Programului de Asistență pentru Fermierii Privati.

Grație acestui proiect, al cărui scop a fost de a promova reformele în agricultură, 18 studenți și tineri ziariști au avut oportunitatea să se specializeze în domeniul jurnalismului agrar, învățând să scrie materiale atractive despre agricultură, să lucreze cu sursele, să însușească noi tehnici de interviu etc.

Potrivit Angelei Sîrbu, directorul CIJ, stagiarii, selectați în urma unui concurs, au beneficiat de burse de 135 USD pentru trei luni de stagiu. Concursul a fost deschis studenților Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării a Universității de Stat, ai Academiei de Studii Economice, Universității Agrare și absolvenților acestor instituții cu o vechime în muncă de până la 2 ani.

Pe parcursul celor două etape ale concursului, stagiarii din prima și a doua promoție au activat în trei instituții: CIJ, Programul de

Asistență pentru Fermierii Privati (PAFP) și Asociația Presei Independente (API). Ca rezultat, bursierii au scris peste 120 de materiale publicate în diferite mass-media, dintre care o mare parte în suplimentul „Fermierul”, „Perspective agricole”, buletinul electronic „Reforma agrară în știri”. De asemenea, stagiarii au avut posibilitatea să participe la o competiție deschisă pentru a obține unul din cele 18 granturi în valoare de 100 USD fiecare, acordate în vederea producerii materialelor ce corespund tematicii respective. Proiectul a prevăzut și crearea unui Club al stagiarii, la ședințele lunare ale căruia participanții au avut posibilitatea să vorbească despre problemele ce îi preocupă, să aibă întâlniri și discuții cu experți în domeniul jurnalismului agrar.

Prezenți la conferință, experții Ala Cojocari (PAFP), Petru Macovei (API) și Vlad Bercu (Basa-press) au făcut o evaluare pe etape a proiectului, menționând că scopul și obiectivele acestuia au fost realizate cu succes. În timpul discuțiilor s-a pus accentul pe utilitatea cursului de instruire de care au beneficiat bursierii (câte trei seminare pentru fiecare promoție), precum și pe faptul că tinerii jurnaliști au avut posibilitatea să aplice în practică cele însușite, fiind antrenați în activități practice. A fost apreciat și interesul sporit al cititorilor față de buletinul „Reforma agrară în știri”, al cărui număr de beneficiari a ajuns la finele proiectului până la 350.

Cei 17 participanți la conferință au apreciat proiectul drept unul util și deosebit de atractiv. Potrivit lor, datorită acestor stagii, ei au avut posibilitatea să învețe multe lucruri noi, care le vor fi de folos pe parcursul activităților lor ulterioare. „Respectivul proiect ne-a oferit posibilitatea de a cunoaște oameni noi, de a iniția o colaborare cu anumite structuri de presă, de a cunoaște toate etapele de implementare a unui proiect”, au menționat mai mulți stagiați, care și-au exprimat speranța că astfel de proiecte vor fi inițiate și în alte domenii jurnalistice.

## SEMINAR "ETICA, JURNALISMUL CIVIC ȘI DEMOCRAȚIA"

*Finanțare: Fundația Soros-Moldova*

Între 31 martie și 4 aprilie 2003, CIJ, în colaborare cu Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării a USM, a organizat seminarul „Etica, jurnalismul civic și democrația”, susținut de Tyrone Shaw, profesor la Johnson State College din Vermont (SUA).

Dat fiind interesul sporit al participanților la seminarul din anul 2002, în anul 2003 anunțul referitor la respectivul eveniment a fost difuzat atât la USM, cât și la Universitatea Liberă Internațională din Moldova. La seminar s-au înscris și au participat 18 studenți, dintre care 13 - de la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării a USM și 5 - de la Facultatea de Jurnalism și Comunicare Publică de la ULIM. Au fost examinate următoarele subiecte: introducere în etica deciziilor; probleme de devotament profesional; alegerea între datorii opuse; viața privată și presa într-o societate deschisă; etica informației; adevărul - o căutare a jurnalistului; respectarea promisiunii; mass-media într-o societate democratică; jurnalismul civic: speranța noastră. Instructorul a avut drept scop familiarizarea seminaristilor cu etica jurnalistică, prezentând aspecte teoretice și recurgând la studii de caz.

Participanții au apreciat seminarul drept util, la care au aflat multe lucruri noi și importante. Ei au sugerat ca pe viitor la asemenea evenimente să se țină cont și de specificul moldovelesc.

După gradul de participare, putem constata că acest seminar le-a fost deosebit de util tinerilor jurnaliști, care au manifestat un viu interes față de prelegeri și modalitatea de predare a materialului.

### Atelier "Bazele jurnalismului pentru liceeni"

*Finanțare: Ambasada SUA la Chișinău, UNICEF*

Centrul Independent de Jurnalism (CIJ) a găzduit, între 30 iunie și 11 iulie 2003, un atelier privind bazele jurnalismului pentru liceeni. În cadrul acestuia, 15 liceeni de la diferite instituții de învățământ din Chișinău și republică au învățat tehnici de intervievare, modalități de scriere a materialelor, scrierea lead-urilor unei știri. Instructorul - Steven Youngblood, profesor la Park University din SUA, a abordat diverse aspecte privind scrierea știrilor, a editorialelor și a coloanelor de știri. Activitățile teoretice au fost combinate cu ședințe practice.

Participanții la atelier au avut întâlniri cu reporteri cu experiență, fotoreporteri, manageri din mass-media. De asemenea, au avut posibilitatea de a vizita mai multe redacții și studiouri radio și tv din Chișinău - TIMPUL, PRO TV, PRO FM, având ședințe și la Programul de Instruire și Acces la Internet IATP. În urma activităților de aproape două săptămâni, a fost publicat un ziar de 8 pagini - „Noul jurnalist”, în limba engleză. Publicația,



editată cu sprijinul CIJ, conține articole ale studenților ce tratează subiecte privind Istoria Moldovei, corupția, problemele orfanilor, taxele de studii la USM etc.

---

### **Seminarul "Mica publicitate"**

---

*Finanțare: Fundația Soros-Moldova, Fundația „Guardian”, Marea Britanie*

În perioada 24-27 septembrie 2003, Centrul Independent de Jurnalism, în colaborare cu Asociația Presei Independente (API), a organizat un seminar cu genericul „Mica publicitate”, destinat reprezentanților de la ziarurile membre ale API. Seminarul s-a desfășurat cu sprijinul financiar al FSM și al Fundației Guardian din Marea Britanie.

Obiectivul acestuia a fost de a identifica problemele pe care le întâmpină agenții de publicitate la atragerea publicității, de a reflecta asupra reușitelor și nereușitelor în acest domeniu și de a stabili cauza acestora.

Selectarea participanților la seminar a fost efectuată de către administrația API. Deși inițial numărul doritorilor de a participa la seminar a fost mai mare, lista a fost redusă până la 15 persoane.

Prelegerile au fost ținute de trei experți de la Fundația Guardian din Marea Britanie: Gavin Andrews, manager în domeniul dezvoltării business-ului, responsabil pentru dezvoltarea micii publicități și a sponsorizărilor prin intermediul clienților din domeniul tehnologiilor, Vicky Gwilliam, manager în planificarea publicității la ziarul Guardian, și Ian Wright, codirector al Fundației Guardian.

În timpul de trei zile, seminariștii au pus în discuție chestiuni ce țin de exploatarea pieței și stimularea pieței serviciilor de reclamă, necesitatea de a-și cunoaște publicul, modalități de generare a venitului. De asemenea, s-a discutat despre veniturile din reclamă în Marea Britanie, despre „modelul Makler” în R.M. și de ce acesta are succes.

În formularele de evaluare, participanții au apreciat seminarul drept unul foarte util, stimulând creativitatea și spiritul de inițiativă. Au fost apreciate contribuția, profesionalismul, metodele de lucru ale experților, precum și ziarurile pe care le editează aceștia. Mai mulți participanți au fost de părerea că seminarul ar fi trebuit să dureze cel puțin o săptămână.

## CONCURSURI

### Promovarea imaginii pozitive a femeii în presă

*Finanțare: Ambasada Germaniei la Chișinău, în cadrul Programului de susținere a mass-media al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est (PSESE).*

Concursul a avut menirea de a trezi interesul ziaristilor din presa scrisă și cea electronică astfel încât, prin materialele scrise să fie evidențiată imaginea pozitivă a femeii și să fie atrasă atenția publicului larg asupra problemelor cu care se confruntă femeile din R. Moldova.

În total la concurs au participat 49 de jurnaliști cu 175 de materiale. Au fost acordate mai multe premii în valoare de 75 de euro, 50 de euro și, respectiv 25 de euro, la compartimentele presa scrisă, agenții de știri și audiovizual. De asemenea, au fost înmânate premii speciale ale juriului, în valoare de 30 euro.

#### ■ Etapa I: 1 ianuarie - 20 octombrie 2003

Prima etapă a concursului, destinat jurnaliștilor de la toate tipurile mass-media, a fost inițial planificată pentru perioada 1 septembrie - 1 noiembrie 2003. Luând în considerare doleanțele participanților la conferința de lansare a proiectului, acest termen a fost extins de la 1 ianuarie 2003 până la 20 octombrie 2003.

La prima etapă a concursului au participat 26 de jurnaliști din presa scrisă și audiovizual, care au prezentat 111 materiale. Câștigătorii au fost desemnați de un juriu compus din reprezentanți ai organizațiilor internaționale și organizațiilor neguvernamentale locale pentru problemele femeii, ai CIJ, cu participarea (cu titlu de consultant) a unui reprezentant al Ambasadei Germaniei la Chișinău: Galina Precup, directorul Centrului Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii, Violeta Cojocar, UNICEF Moldova, Ecaterina Mardarovici, președinta Asociației „Clubul politic al femeilor 50/50”, Nadine Gogu, coordonator programe CIJ.

Au fost acordate următoarele premii:

#### Compartimentul „Presa scrisă”

Angela Brașoveanu, *Capitala magazin*, **premiul I** (75 Euro);  
Rodica Trofimov, *TIMPUL*, **premiul II** (50 Euro);  
Valentina Cibotaru, *Glia drochiană* (Drochia), **premiul II** (50 Euro);  
Tatiana Soloviova, *Novoe Vremea*, **premiul III**, (25 Euro);

De asemenea, la acest compartiment au fost acordate următoarele **premiu speciale**:

Irina Codrean, *Jurnal de Chișinău*, *Fermierul* - 30 Euro  
Elena Roman, *Cuvântul* (Rezina) - 75 Euro  
Aurelia Cazacliu, *Făclia* - 25 Euro

#### Compartimentul „Agenții de știri”

Rodica Bilețchi, *Basa-press*, **premiul I** (75 Euro)  
Dinu Rusu, *Info Prim*, **premiul III** (25 Euro)

#### Compartimentul „Presa electronică”

Ludmila Vasilache, *Compania Teleradio Moldova*, **premiul II** (50 Euro)  
Viorica Mija, Ecaterina Stratan, *Antena C*, **premiul III** (25 Euro)  
Ivanna Kol, *Teleradio Gagauzia* (Comrat), **premiu special** al juriului (25 Euro)

Rezultatele primei etape a concursului au fost făcute publice printr-un comunicat de presă, difuzat tuturor mijloacelor de informare în masă.

#### ■ Etapa II: 20 octombrie - 20 decembrie 2003

A doua etapă a concursului „Promovarea imaginii pozitive a femeii în presă” s-a desfășurat în perioada 20 octombrie - 20 decembrie 2003. Au fost depuse 23 de dosare, conținând 64 de materiale. Deși numărul materialelor prezentate la etapa a doua a fost mai mic, membrii juriului au remarcat că s-a îmbunătățit

calitatea acestora, ceea ce probează eficiența proiectului. Totodată, raportând numărul materialelor la durata celei de-a doua etape – 2 luni, se poate constata că în această perioadă au fost scrise mai multe materiale cu tematică feminină.

Luând în considerare faptul că ziaristii din presa locală activează în condiții diferite decât colegii lor de la presa scrisă națională, juriul a decis ca la etapa a doua să fie introdus un nou compartiment „Presa scrisă locală”. Câștigătorii au fost desemnați de un juriu alcătuit din reprezentanți ai organizațiilor internaționale și ai organizațiilor neguvernamentale locale pentru problemele femeii, ai CIJ: Galina Precup, Centrul Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii, Ecaterina Mardarovici, președinta Asociației „Clubul politic al femeilor 50/50”, Daniela Terzi, directorul Programului Gender și Echitate al FSM, Valentina Bodrug-Lungu, directorul proiectului UNIFEM, și Nadine Gogu, coordonator de programe CIJ.

Au fost desemnați următorii câștigători:

#### Compartimentul „Presa scrisă națională”

Nicoleta Bodrug, *Capitala magazin*, **Premiul mare** (150 Euro)  
Nicolae Roibu, *TIMPUL*, **premiul II** (50 Euro)  
Dinu Rusu, *Natura*, **premiul II** (50 Euro)  
Larisa Ungureanu, *Lanterna magică*, **premiul II** (50 euro)  
Natalia Silițkaia, *Nezavisimaia Moldova*, **premiul III** (25 Euro)  
Natalia Cojocar, *TIMPUL*, **premiul III** (25 Euro)

#### Compartimentul „Presa scrisă locală”

Valentina Cebotari, *Glia drochiană* (Drochia), **premiul I** (75 Euro)  
Maria Țurcanu, *Ecoul nostru* (Sângerei), **premiul II** (50 Euro)  
Elena Roman, *Cuvântul* (Rezina), **premiul III** (25 Euro)

#### Compartimentul „Agenții de știri”

Raisa Lozinschi, *Moldpress*, **premiul II** (50 Euro)  
Igor Catană, *Deca press*, **premiul III** (25 Euro)

#### Compartimentul „Presa electronică”

Tatiana Bunduchi, *Antena C*, **premiul I** (75 Euro)  
Ilona Spătaru, *Europa Liberă*, **premiul I** (75 euro)  
Ludmila Vasilache, *Compania Teleradio Moldova*, **premiul II** (50 Euro)  
Irina Voina, *Sor TV* (Soroca), **premiul II** (50 Euro)

De asemenea, juriul a decis să acorde următoarele **premiu speciale**:

Iina Prisăcaru, *TIMPUL* (30 Euro)  
Natalia Scurtul, *Novaia Gazeta, Profsoiuznîe vesti*, Tighina, (25 Euro)  
Victoria Pașențeva, *Dobrii deni*, Râbnița, (25 Euro)

Pentru perseverență și participare activă la activitățile din cadrul proiectului au fost premiați:

Andrei Bargan, *Cim TV*, Cimișlia, (25 Euro)  
Ion Mititelu, *Cuvântul liber*, Leova, (25 Euro)  
Ludmila Tcacenco, *AP FLUX* (25 Euro)

Rezultatele au fost anunțate în cadrul conferinței de evaluare a proiectului la care au fost înmânate diplomele și premiile.



## SERVICIUL JURIDIC

Aria de activități ale Serviciului Juridic cuprinde: perfecționarea legislației mass-media în R. Moldova, analiza legislației existente, avizarea și elaborarea proiectelor de legi în domeniu, consultarea jurnaliștilor în probleme de drept mass-media, monitorizarea situațiilor de încălcare a drepturilor și libertăților jurnaliștilor.

Activitatea Serviciului Juridic în 2003:

- analiza legislației mass-media și participarea la elaborarea propunerilor de perfecționare a legislației existente;
- consultație gratuită în toate problemele ce țin de legislația mass-media;
- organizarea seminarelor instructive pentru jurnaliști, în scopul educării unei culturi juridice adecvate, dar și pentru juriști, în scopul familiarizării acestora cu standardele europene ale libertății de exprimare și informare;
- publicarea de articole analitice și informative pe probleme ce țin de dreptul mass-media;
- formarea unei biblioteci și altor resurse informaționale în domeniul legislației mass-media;
- elaborarea și dezvoltarea cursului Dreptul Comunicării pentru studenții Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării, Universitatea de Stat din Moldova;
- coordonarea reprezentării legale a jurnaliștilor în instanță;
- conlucrarea cu alte organizații nonguvernamentale și de stat în vederea implementării Legii accesului la informație și a standardelor europene privind libertatea de exprimare.

### Seminare

La 30-31 octombrie 2003 CIJ, în colaborare cu organizația internațională "Article 19", Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare și Consiliul Superior al Magistraturii, cu sprijinul financiar al Sigrid Trust, a organizat seminarul "Standardele europene și libertatea de exprimare în Moldova", destinat judecătorilor și având ca scop instruirea

acestora în ce privește aplicarea corectă a art.10 al CEDO, care prevede dreptul la libertatea de exprimare. Seminarul a fost apreciat de către participanți drept unul foarte util. Seminarul a avut-o în calitate de expert străin pe Federica Prina, reprezentant al organizației internaționale "Article 19", Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare, care a prezentat tema: „Principii moderne privind legislația cu privire la defăimare: Principiile "Articolului 19" ". Willem Korthals Altes, judecător din Olanda, a prezentat la seminar tema: "Articolul 10 al Convenției Europene a Drepturilor Omului: Standardele europene privind libertatea de exprimare".

În calitate de experți naționali, Vera Macinskaia, judecător la Curtea Supremă de Justiție, a dezvăluit mai multe nuanțe ale aplicării Convenției Europene a Drepturilor Omului în Moldova, Olivia Pîrțac, coordonator al Serviciului juridic al CIJ, a prezentat aspectele legislației R. Moldova și problema defăimării, Vlad Gribincea, avocat, ONG "Juriștii pentru Drepturile Omului", a prezentat tema: „Aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului în Moldova din perspectiva avocaților: cazuri privind libertatea de exprimare”. La seminar au participat atât reprezentanți ai presei, cât și judecători din toată republica.

### Cursul "Dreptul comunicării"

Elaborarea cursului "Dreptul comunicării" și introducerea acestuia la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării și la Facultatea de Drept a USM a constituit un obiectiv și o activitate la care s-a lucrat în cadrul Serviciului juridic al CIJ pe parcursul mai multor ani. Începând cu ianuarie 2002, acest curs a fost introdus în programul de studii în calitate de curs obligatoriu, fiind predat tuturor studenților Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării. Anul universitar 2002-2003 a fost al doilea an când acest curs s-a predat studenților în jurnalism și științe ale comunicării. Este vorba de un curs de bază predat atât grupelor rusești, cât și celor românești. La predarea cursului sînt implicați

coordonatorul Serviciului juridic al CIJ, Olivia Pîrțac și Eugen Râbca, lector superior la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova. Programul cursului include 12 teme fundamentale sub aspectul cunoașterii legislației cu privire la mass-media din Republica Moldova, precum și a standardelor internaționale în domeniul libertății de exprimare și informare.

---

### **Activitățile desfășurate de CIJ în cadrul proiectului elaborat în colaborare cu "Article 19", Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare**

---

În cadrul prezentului proiect CIJ și-a orientat activitățile în următoarele direcții principale:

Monitorizare (identificarea problemelor juridice, contact direct). Perioada: august-decembrie 2003. Uliana Țurcanu, în calitate de asistent juridic, a efectuat raportul de reflecție a problemelor de ordin juridic cu care se confruntă jurnaliștii și organizațiile mass-media din Republica Moldova.

Monitorizare (identificarea problemelor juridice ale mass-media).

În perioada 1 august - 31 decembrie 2003 au fost monitorizate problemele juridice ale mass-media. În această perioadă au fost vizitate 33 ziare, 8 stații radio, 7 stații TV și 7 agenții de presă. Activitatea a fost finalizată cu un raport care reflectă problemele juridice ale mass-media din municipiul Chișinău și din regiuni.

Monitorizarea a fost efectuată în baza informațiilor acumulate în urma discuțiilor cu redactorii-șefi ai ziarelor, directorii companiilor de radio și televiziune, jurnaliști și juriști din cadrul acestor organizații, precum și studierea actelor procesuale de care dispuneau vis-a-vis de anumite litigii.

Scopul acestui studiu a fost studierea problemelor juridice cu circulație frecventă în practica jurnaliștilor și a organizațiilor media, accentuându-se următoarele aspecte: accesul la informație, norme juridice din legislația mass-media – obstacole în activitatea normală a acestora, relații cu organele de stat (SIS, Inspectoratul Fiscal de Stat, organele procuraturii, serviciile de presă ale organelor de stat),

procese civile, administrative, penale, având ca obiect lezarea onoarei și demnității.

Analiza legislației (colectarea dosarelor tangențiale libertății de exprimare din instanțele judecătorești care au fost examinate în perioada 1998-2003) Perioada: septembrie 2003 – martie 2004. Au fost colectate dosare de la judecătoriiile sectoarelor Buiucani, Centru, Râșcani, Botanica, precum și din raioanele Bălți, Soroca, Orhei, Nisporeni. În total au fost colectate 235 de dosare de defăimare. Informația cu privire la acestea se păstrează în biblioteca CIJ și va servi drept bază pentru studiile ulterioare.

---

### **Monitorizarea modificărilor legislației în domeniul mass-media**

---

Monitorizarea este reflectată în buletinul informativ electronic care este trimis redactorilor-șefi ai organizațiilor mass-media în formă electronică. Periodicitatea buletinului depinde de modificările operate în legislație. Acestea sunt difuzate în 2 limbi: română și rusă. În anul 2003 au fost elaborate și difuzate 2 buletine.

Analiza legislației și participarea la îmbunătățirea legislației mass-media din Moldova:

- elaborarea raportului anual 2003 "Situația privind libertatea de exprimare și accesul la informație";
- efectuarea studiului "Corelația infracțiunii luare de mită cu activitatea jurnalistică";
- raport asupra evoluției legislației mass-media în Moldova în perioada 1994-2002.

---

### **Consultație juridică și reprezentare în instanță**

---

Serviciul Juridic oferă gratuit consultație juridică pentru jurnaliști și organizații mass-media. Se acordă consultație juridică calificată și se oferă acte normative în ultima lor variantă. Serviciul Juridic primește de la jurnaliști locali și experți străini mai mult de 15 întrebări (cereri) pe lună. Problemele abordate sunt, în special, legate de apărarea onoarei și demnității, accesul la informație, publicitatea, dreptul de autor, dreptul la viața privată, statutul juridic al publicațiilor ș.a.

Sunt elaborate cereri de chemare în judecată și de atacare a hotărârilor judiciare existente, referințe, pretenții. Se acordă asistență experților și persoanelor din străinătate interesate de procesul investigării și elaborării studiilor privind legislația mass-media și starea libertății de exprimare în R. Moldova.

În cazuri absolut speciale, unor ziare independente și jurnaliștilor cu reputație impecabilă le este acordată reprezentare gratuită în instanța de judecată.

Pe parcursul anului 2003 a fost acordată reprezentare în instanță pe marginea acțiunilor civile privind apărarea cinstei, demnității și reputației profesionale, intentate împotriva:

1. „TIMPUL info-magazin”
2. Casa de edituri „Tatiana”
3. „Jurnal de Chișinău”
4. Ziarul „Acic Ghioz”
5. Ziarele „Capitala” și „Stolița”.

## PUBLIKAȚII. SONDAJE. RESURSE.

### Curier Media, buletin informativ

*Finanțare: Fundația Soros-Moldova în cadrul proiectului „Desfășurarea activităților Centrului Independent de Jurnalism”*

În anul 2003, CIJ a continuat editarea Curierului Media, publicație bilunară care oferă jurnaliștilor informație operativă despre ceea ce se întâmplă în domeniu, pe plan local, regional și global. Curier Media se editează într-un tiraj de 250 de exemplare și este distribuit organizațiilor mass-media din Chișinău și din întreaga republică. Totodată, publicația este accesibilă și în formulă electronică. În total, în anul 2003 au apărut 25 de ediții ale Curierului Media.

### Mass-media în R. Moldova, buletin analitic

*Finanțare: Fundația Soros-Moldova, în cadrul proiectului „Desfășurarea activităților Centrului Independent de Jurnalism” (ediția din iunie 2003), și Fundația Press Now, Olanda (ediția din decembrie 2003)*

Primul număr al buletinului “Mass-media în R. Moldova” din anul 2003 a apărut cu un tiraj de 300 de exemplare (câte 200 de exemplare în limba română și 100 de exemplare în limba engleză), într-un format grafic revizuit.

Ediția din iunie 2003 a pus în discuție comportamentul posturilor audio-video în perioada ultimei campanii electorale, precum și necesitatea protejării spațiului informațional autohton; valoarea știrii, adeseori prejudiciată de circumstanțe ce nu țin de terenul strict profesional; riscurile și consecințele ce derivă din responsabilitatea civică a jurnaliștilor; problema publicității la ziare și preponderența ei în publicațiile de limbă rusă; Legea accesului la informație și aplicarea ei în practica jurnalistică. Sondajul privind audiența mass-media în municipiul Chișinău a actualizat datele legate de consumul și preferințele mediatice.

Buletinul analitic din decembrie 2003 a adus în atenția cititorului opinii privind modificările

care se produc în aria comentariului politic și respectarea regulilor de intervenție a mesajului politic în câmpul mediatic; ideea serviciului public al audiovizualului, compromisă prin pseudotransformări democratice; foto-jurnalismul din R.M. - încă necompetitiv în domeniu; problemele presei regionale din nordul R.M.; scurt comentariu al Legii privind contracararea activității extremiste. Problemele de actualitate ale mass-media din R.M. în dinamică anuală a fost reprezentată în sondajul la această temă.

### Portalul informațional “Moldova Azi”

*Finanțare: Fundația Soros-Moldova*

Portalul informațional “Moldova Azi” a oferit cititorilor, zilnic, în limbile română, engleză și rusă, cele mai importante știri din realitatea politică, economică și socială a RM, produse de agențiile autohtone - Basa-press, Info-tag, Flux, Moldpress, Info-prim, Infomarket. Trei dintre cele mai principale evenimente ale săptămânii au fost comentate de analiști moldoveni. Pe lângă aceasta, lunar, au fost publicate investigații, studii, analize în probleme majore ale societății noastre, cum ar fi traficul de femei, penitenciarele ș.a. Cititorii au avut ocazia să pună întrebări și să primească răspunsuri de la personalități din lumea politicii, economiei și culturii moldovenești sau să participe la diverse sondaje în probleme de actualitate (de exemplu: tranzitarea deșeurilor radioactive, referendumul de aderare la UE și NATO etc.)

### Sondaj “Audiența mass-media în R.M.”

*Finanțare: Fundația Soros-Moldova, în cadrul proiectului “Desfășurarea activității Centrului Independent de Jurnalism”*

În scopul evaluării corecte a dezvoltării mass-media și a pieței informaționale din RM, a identificării preferințelor și necesităților publicului în raport cu ofertele presei scrise și electronice, a gradului de acces la mass-media din RM, CIJ a lansat, în anul 2002, proiectul “Audiența mass-media din RM”.

Sondajele de opinie, efectuate în mai 2003 de către Institutul de Marketing și Sondaje IMAS-Inc. Chișinău, reflectă următoarele aspecte: accesul la tipurile de mass-media în municipiul Chișinău (posturile de radio, tv, ziarele naționale și locale), frecvența de utilizare a acestora, măsura de încredere în mijloacele de informare, zilele și orele de maximă audiență, preferința sau repudierea (cu motivație) a anumitor posturi de radio, tv sau ziare, a programelor informative, a emisiunilor de analiză politică, a programelor de cultură și divertisment etc.

Rezultatele sondajelor au fost publicate în buletinul analitic "Mass-media în Republica Moldova", din iunie 2003, fiind, de asemenea, puse la dispoziția publicului larg prin intermediul paginii Web a CIJ.

---

#### **Sondaj "Probleme actuale ale mass-media din Republica Moldova"**

---

Finanțare: Fundația Soros-Moldova, în cadrul proiectului "Desfășurarea activității Centrului Independent de Jurnalism"

Cercetarea a fost realizată de către Institutul de Marketing și Sondaje IMAS-Inc. Chișinău, la solicitarea Centrului Independent de Jurnalism. Sondajul și-a propus să studieze unele probleme actuale pentru jurnaliștii din Republica Moldova și să identifice prioritățile în activitatea organizațiilor profesionale, precum și „ierarhiile” popularității, credibilității, succesului sau ale eșecurilor în domeniul respectiv.

Interviurile au fost realizate în luna noiembrie 2003 cu jurnaliștii cei mai activi în ultimul an în Republica Moldova. Au fost completate 198 de chestionare, în mai multe redacții și organizații mass-media.

Datele sondajului au fost publicate în buletinul "Mass-media în Republica Moldova" din luna decembrie 2003, fiind, de asemenea, plasate pe pagina Web a CIJ.

---

#### **Centrul de Resurse**

---

Centrul Independent de Jurnalism dispune de un centru de resurse, care include o bibliotecă și o bază de date, create ca răspuns

la solicitările jurnaliștilor și ale organizațiilor mass media.

Biblioteca CIJ include peste 900 de titluri (cca 1300 de titluri) în limbile română, rusă, engleză, franceză germană, din diferite compartimente.

Pentru a asigura accesul publicului la presa locală și națională, centrul de resurse a efectuat abonarea la publicațiile periodice pentru anul 2003. Coordonatorul centrului de resurse a actualizat în permanență pagina Web a CIJ, a expediat abonațiilor centrului, pe cale electronică și prin intermediul poștei, buletinul Curier Media. A consultat vizitatorii bibliotecii CIJ privitor la resursele disponibile (cărți, manuale, reviste), precum și utilizarea internetului. Lunar, biblioteca este vizitată în medie de 150 de jurnaliști. Sala de acces la Internet este vizitată zilnic de aproximativ 10 persoane, această cifră ajungând la 120 lunar.

---

**AFILIERI  
INTERNAȚIONALE**

---

---

**SEENPM**

---

Centrul Independent de Jurnalism este singura organizație din R. Moldova inclusă în Rețeaua de Profesionalizare a Media din Europa de Sud-Est (SEENPM), care reunește 18 centre și instituții mass-media din 11 țări. Rețeaua, înființată în februarie 2000, oferă cursuri de pregătire pentru jurnaliști și pentru trainerii de media și derulează programe de schimburi de materiale jurnalistice. SEENPM este susținută financiar de guvernul danez (prin programul FRESTA), de cel elvețian și de Open Society Institute. Începând cu anul 2002 CIJ este membru al Comitetului coordonator al SEENPM.

---

**IFEX**

---

În iunie 2001, CIJ devine membru al International Freedom of Exchange (IFEX), o rețea internațională care întrunește 60 de organizații ce au în obiectiv monitorizarea situației privind libertatea exprimării. Cel mai cunoscut produs al rețelei este buletinul electronic Action Alert, alcătuit pe baza sesizărilor ce vizează încălcarea dreptului la libera exprimare în zonele reprezentate de organizațiile-membre. Buletinul se difuzează unui număr important de instituții și grupuri interesate din toată lumea. CIJ este membru al Consiliului IFEX în perioada 2002-2004.

---

**Grupul de Lucru Media (GLM)  
pentru Moldova**

---

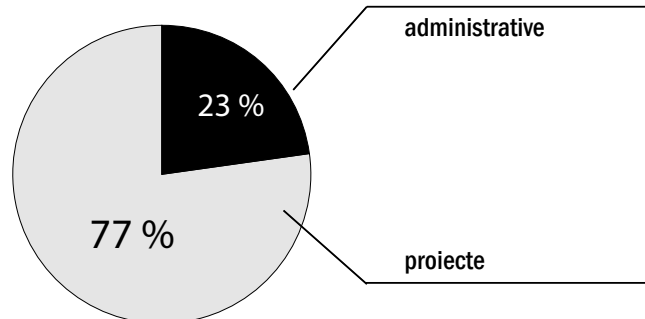
Centrul Independent de Jurnalism este membru al Secretariatului Grupului de Lucru Media pentru R. Moldova. GLM, care activează sub egida Media Task Force din cadrul Pactului de Stabilitate, a fost creat în aprilie 2002 și întrunește 15 profesioniști din domeniu, membri ai diverselor organizații de presă, ONG-uri mass-media și câte un reprezentant al Parlamentului și MAE. Grupul are misiunea de a promova implementarea și respectarea Cartei libertății mass-media, de a stabili relația dintre guvern și profesioniștii din mass-media și de a consulta Media Task Force privind proiectele de asistență.

**RAPORT  
FINANCIAR**
**Anul 2003**

Proiecte	Director de proiect	Sold din 2002	Primit	Cheltuit	Chelt. adminstr.	Solidat	Finantatori
		\$	\$	\$		\$	
Dezvoltarea serviciului juridic in cadrul CIJ	Sirbu Angela	4761	3884	8645	3962		Fundatia Soros Moldova/ OSI
Consolidarea mass-media independente	Sirbu Angela	5373		5201	0	172	Fundatia Soros Moldova
Desfasurarea activitatii CIJ in 2003	Sirbu Angela		62030	60776	24324	1254	Fundatia Soros Moldova
Audiovizualul din RM in campania electorala pentru alegerile locale	Sirbu Angela		3186	3186	0	0	Fundatia Soros Moldova
Traficul cu fiinte umane: de la materiale cu caracter senzational la anchete reportericești	Cepoi Corina		7060	7060	700		Fundatia Soros Moldova
Diversitatea si toleranta in presa	Sirbu Angela		10000	7519	1073	2481	Fundatia Soros Moldova
Sustinerea programului de creare a posturilor de radio comunitare in RM prin oferirea consultantei	Bunduchi Ion		2823	2737	108	86	Fundatia Soros Moldova
Dezvoltarea Web-portalului informational Moldova Azi	Sirbu Angela		9356	9420	136	-64	Fundatia Soros Moldova
Dezvoltarea Web-portalului informational Moldova Azi	Cepoi Corina		7310	3100	30	4210	Ambasasa Canadei
Dezvoltarea Web-portalului informational Moldova Azi	Sirbu Angela		9068	9068	812		Ambasasa SUA
Curs de jurnalism pentru liceeni	Angheli Natalia		300	300	0		Ambasasa SUA
Serviciul juridic in domeniul mass-media	Sirbu Angela		15821	11399	1560	4422	Articolul XIX
Poduri de comunicare	Sirbu Angela	-817	817		0		Consiliul Europei
Radio/TV training MMPSF	Sirbu Angela		1846	1346	336	500	DFID
Promovarea imaginii pozitive a femeii in presă	Cepoi Corina		11516	6225	1475	5291	Ambasada Germaniei
Impactul programelor regionale de susținere mass-media	Cepoi Corina		16034	15247	2707	787	SEENPM
Reportajul fotografic - o abordare etică și profesională	Angheli Natalia		3646	3646	545		SEENPM
Tehnologiile web in jurnalism	Angheli Natalia		3474	3474	545		SEENPM
Sedinta retelei SEENPM	Angheli Natalia		9660	9660	3516		SEENPM
Coordonare activitate SEENPM	Angheli Natalia		2285	2285	2285		SEENPM
Grupul de lucru media pentru Moldova	Sirbu Angela	9704		9704	0		The Swiss Agency for Development and Cooperation
Revista agro / Alianta pentru sustinerea pietei agricole	Sirbu Angela	12	1298	842	0	468	Agroinform
Sporirea transparenței și profesionalismului mass-media prin resurse informatonale	Sirbu Angela		15933	12920	1553	3013	Press Now
Consolidarea presei scolare din RM/ crearea CTJM	Sirbu Angela	2179	8441	6813	450	3807	UNICEF
Curs univ. "Jurnalism p/u dezvoltarea umana"	Sirbu Angela		2343		0	2343	UNICEF

■ Centrul Independent de Jurnalism

Stagii in domeniul jurnalismului agrar	Sirbu Angela	1743	10760	11302	2320	1201	PAFP
Donatie filantropica pentru participarea la concursul "WebTop 2003"		1920	600	1640	1640	880	Premii
<b>TOTAL</b>		<b>24875</b>	<b>219491</b>	<b>213515</b>	<b>50077</b>	<b>30851</b>	



<b>PROIECTE</b>	<b>162538 \$</b>
<b>ADMINISTRATIVE</b>	<b>50077 \$</b>
Intretinere telefon, taxe, etc.	15724
Salarii	35253
<b>TOTAL</b>	<b>213515 \$</b>

**Raportul privind activele, obligațiunile și soldurile fondurilor  
Centrului Independent de Jurnalism la data de 31 decembrie 2003 și 2002**

	2003		2002	
	(MDL)	(USD)	(MDL)	(USD)
<b>ACTIVE</b>				
<b>Active curente</b>				
Mijloace banești și echivalentele lor	424663	32123	265192	19186
Plăți in avans	57995	4387	35586	2575
	<b>482658</b>	<b>36510</b>	<b>300778</b>	<b>21761</b>
<b>Active pe termen lung</b>				
Mijloace fixe la valoarea de bilanț	772315	58420	788497	57046
	<b>772315</b>	<b>58420</b>	<b>788497</b>	<b>57046</b>
<b>Total active</b>	<b>1254973</b>	<b>94930</b>	<b>1089275</b>	<b>78807</b>

**Obligațiuni și solduri ale fondurilor**

<b>Obligațiuni curente</b>				
Obligațiuni	6009	455	30549	2210
	<b>6009</b>	<b>455</b>	<b>30549</b>	<b>2210</b>
Soldul fondurilor	1248964	94475	1058726	76597
<b>Total obligațiuni și solduri ale fondurilor</b>	<b>1254973</b>	<b>94930</b>	<b>1089275</b>	<b>78807</b>



---

**CONSILIUL  
DIRECTOR AL CIJ**


---

Valeriu Loghin	Director, <i>Casa Lumea Deschisă</i>
Victor Ursu	Director executiv, <i>Fundația Soros-Moldova</i>
Robert Tinsley	Reprezentant al <i>Centrului Internațional pentru Jurnaliști (ICFJ)</i> , Washington

---

**CONSILIUL  
DE EXPERTI AL CIJ**


---

Alexandru Ganțir	Agenția de știri <i>Basa-press</i> , reporter <i>BBC</i>
Ion Bunduchi	Radio " <i>Antena C</i> "
Valeriu Saharneau	<i>Uniunea Jurnaliștilor din Moldova</i>
Viorica Cucereanu	<i>TV Moldova 1</i>
Ana Curcudel	<i>Ziarul „Accent provincial”, Glodeni</i>
Constantin Tănase	<i>Ziarul „Timpul”</i>
Elena Zamura	<i>Ziarul „Novoe Vremea”</i>
Vasile Spinei	<i>Centrul „Acces-Info”</i>
Vasile Botnaru	<i>Agenția de știri Basa-press</i>

## ECHIPA CIJ

---

Angela Sîrbu, director executiv  
[asirbu@ijc.md](mailto:asirbu@ijc.md)

Aurel Ciobanu, administrator-șofer

Angela Maximenco, contabil-șef

Corina Cepoi, director proiect  
[ccepoi@ijc.md](mailto:ccepoi@ijc.md)

Natalia Angheli-Zaicenco, consultant  
superior  
[nangheli@ijc.md](mailto:nangheli@ijc.md)

Nadine Gogu, coordonator programe  
[ngogu@ijc.md](mailto:ngogu@ijc.md)

Nelly Harabara, redactor  
Mass-media în Republica Moldova,  
Curier Media, portalul MOLDOVA AZI  
[nharabara@ijc.md](mailto:nharabara@ijc.md)

Nicolae Negru, redactor-șef  
Mass-media în Republica Moldova,  
Curier Media, portalul MOLDOVA AZI  
[mnegru@ijc.md](mailto:mnegru@ijc.md)

Olivia Pîrțac, coordonator serviciu juridic  
[mlu@ijc.md](mailto:mlu@ijc.md)

Ruslan Borș, coordonator resurse  
informaționale  
[dbase@ijc.md](mailto:dbase@ijc.md)

Violeta Pușcaș / Tamara Camerzan, contabil

## DATE DE CONTACT

---

Moldova, 2012, Chișinău  
str. Sciusev, 53,  
tel: (+373 22) 213652, 227539  
fax: (+373 22) 226681  
<http://ijc.iatp.md>